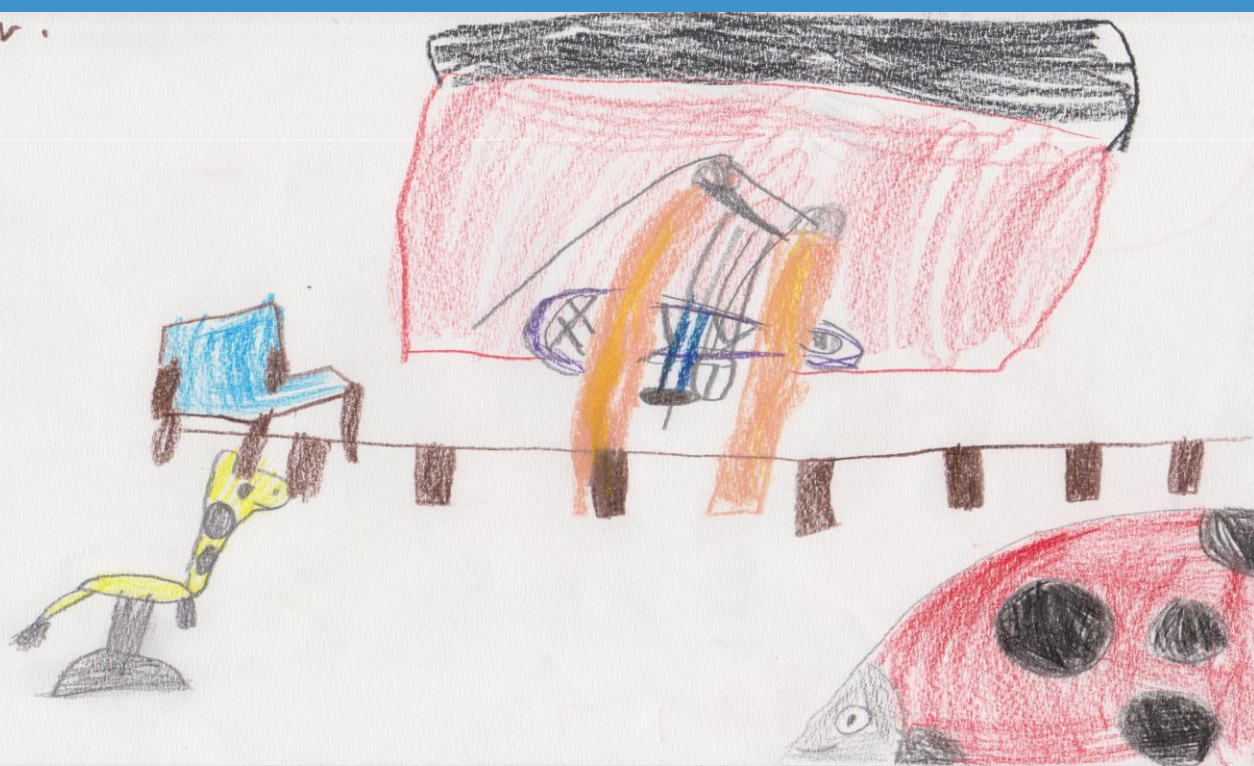

VANTAA

L I N D A 5 v.

Lystilän päivähoitoyksikön varhaiskasvatussuunnitelma

Opetuslautakunta 25.11.2013

Sisällys

1	Johdanto	3
2	Varhaiskasvatussuunnitelman lähtökohdat	4
2.1	Arvolähtökohdat.....	4
2.2	Kasvattajuus ja lapsikäsitys.....	5
2.2.1	Kasvattajuus	5
2.2.2	Lapsikäsitys	6
3	Lapsi toimijana ja oppijana.....	7
3.1	Leikki.....	8
4	Työ lasten parissa	11
4.1	Kieli vuorovaikutuksen perustana	11
4.2	Päivän kulku ja omatoimisuus	12
4.3	Oppimistoimintojen organisointi	12
4.3.1	Pienryhmätoiminta	13
4.3.2	Kasvun ja oppimisen tukeminen	13
4.3.3	Tieto- ja viestintätekniikka lasten kanssa	14
4.4	Ympäristökasvatus ja kestävä kehitys	14
4.5	Varhaiskasvatuksen toimintamuodot.....	15
4.5.1	Esiopetuksen järjestäminen.....	15
4.5.2	Iltahoidon järjestäminen	16
5	Yhteistyö perheiden kanssa	18
6	Työyhteisön rakenteet ja toiminnan arviointi	19
7	Yhteistyöverkostot.....	19
7.1	Lasten kehitystä ja vanhemmuutta tukevat kumppanit	19
7.2	Hoivakoti ja lähipäiväkodit	20
8	Loppusanat.....	20

1 Johdanto

Lystilän päiväkoti sijaitsee keskellä kerros- ja pientaloaluetta Vantaan Pakkalan kaupunginosassa melko uudella, nopeasti kasvavalla asuinalueella, jossa asuu paljon nuoria lapsiperheitä. Alueella on myös useita muita päiväkoteja ja kouluja. Asuinrakennusten lisäksi lähiympäristössä on paljon ulkoilumahdollisuuksia: metsää, puistoja, peltoja.

Lystilän päiväkoti avasi ovensa syksyllä 2009. Päiväkodissamme työskentelee lastentarhanopettajia, lastenhoitajia sekä tarpeen mukaan avustajia. Lystilässä on myös opiskelijoita harjoittelemassa tulevaa ammattia varten sekä eri kieli- ja kulttuuritaustaisia henkilöitä työharjoittelussa. Henkilöstössä on päiväkodin lyhyen historian aikana ollut paljon vaihtuvuutta, mikä osaltaan vaikuttaa siihen, että yhteisiä käytänteitä hiotaan edelleen. Kaupunki ostaa ruoka- ja siivouspalvelut yksityisiltä palveluntuottajilta.

Lystilän päiväkoti on toistaiseksi ainoa lähi-alueen päiväkodeista, joka tarjoaa hoitoa arkin myös klo 18 jälkeen, tarvittaessa aina klo 22.00 saakka. Iltahoitoa järjestetään lapsille, jotka tarvitsevat sitä huoltajien työn tai opiskelun takia.

Lapsiryhmät ja niiden määrä muovautuvat vuosittain alueellisen tarpeen mukaan. Päiväkodissa toimii kuusi kokopäiväryhmää 0-6-

vuotiaille. Kaupunki ohjaa pedagogisia suuntauksia painopistetyöskentelyllä. Toimintakaudella 2013-14 painopisteenä on leikki. Päivisin toiminta pohjautuu pienryhmätoimintaan. Jokainen ryhmä toteuttaa pienryhmätoimintaa lapsia parhaiten palvelevalla tavalla ja ajan-kohtana.

Varhaiskasvatussuunnitelmamme (vasu) pohjautuu sekä varhaiskasvatuksen valtakunnallisiin perusteisiin (Stakes 2005) että Vantaan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmaan (2012). Lystilän varhaiskasvatussuunnitelman tarkoituksena on ohjata ja määrittää varhaiskasvatustyötä päiväkodissamme. Se toimii myös kasvatushenkilöstön arviointi- ja kehittämistyön tukena sekä antaa lasten vanhemmille tietoa päiväkotimme toiminnan perusteista. Vasun työstäminen aloitettiin keväällä 2012 ja sitä jatkettiin vuoden verran koko kasvatushenkilöstön voimin. Myös vanhempien mielipiteitä ja näkemyksiä on kuultu kyselylomakkeen avulla.

2 Varhaiskasvatussuunnitelman lähtökohdat

2.1 Arvolähtökohdat

Lystilän toimintaa ja sen suunnittelua ohjaavat Vantaan kaupungin yhteiset varhaiskasvatuksen arvot.

”Innovatiivisuus tarkoittaa kykyä tuottaa Vantaalle uusia hyödyllisiä muutoksia, toimia suunnannäyttäjänä ja rohkeutta etsiä uusia entistä parempia tapoja järjestää palvelujakuntalaisen hyväksi.” (Vantaan varhaiskasvatussuunnitelma 2012)

Lystilässä innovatiivisuus toteutuu toiminnan jatkuvana arviointina ja kehittämisenä moniammatillisuutta hyödyntäen. Etsimme uusia näkökulmia toiminnan toteuttamiseen, tavoitteena on tarjota toimiva ja turvallinen arki sekä lapsille että aikuisille.

”Yhteisöllisyys tarkoittaa kuntalaisen osallisuuden ja aktiivisuuden edistämistä, syrjäytymisen ehkäisyä sekä osallistumista yhteisten tavoitteiden saavuttamiseen.” (Vantaan varhaiskasvatussuunnitelma 2012)

Lystilässä yhteisöllisyys tarkoittaa yhdessä sovittujen toimintatapojen ja -periaatteiden luomista sekä niihin sitoutumista. Tämä vahvistuu ajatuksesta, että koko henkilökunta on vastuussa kaikista lapsista. Mietimme tapoja lisätä lasten ja koko perheen mahdollisuuksia yhteisölliseen toimintaan.

”Kestävä kehitys tarkoittaa hyvien elinmahdollisuuksien turvaamista nykyiselle ja tuleville sukupolville. Ratkaisuissa ja päätöksenteossa huomioidaan ekologiset näkökulmat ja oikeudenmukaisuus sekä pidetään talous tasapainossa. Kestävän kehityksen ulottuvuudet ovat ekologinen, taloudellinen, kulttuurinen ja sosiaalinen. Perusajatuksena on, että ekologiselle kestävyydelle luodaan edellytykset sosiaalisin, kulttuurisin ja taloudellisin keinoin.” (Vantaan varhaiskasvatussuunnitelma 2012)

Kestävä kehitys merkitsee meille ekologisia valintoja, harkintaa materiaalihankinnoissa ja sen käytössä sekä ekologisen ajattelutavan siirtämistä lapsille. Lapsia ohjataan toimimaan vastuullisesti sekä kunnioittamaan luontoa ja ympäristöä. Päiväkotina luomme omaa, kestävää kulttuuriperinnettä yhdessä perheiden kanssa yhteisten tapahtumien muodossa.

2.2 Kasvattajuus ja lapsikäsitys

2.2.1 Kasvattajuus

”Kasvattajan työn ydin on lasten kohtaaminen, joka edellyttää kasvattajalta aitoa läsnäoloa, herkkyyttä ja hyviä vuorovaikutustaitoja. Kasvattaja ymmärtää arjen merkityksellisyyden lapsen elämässä ja hyödyntää päivän tilanteita tukien, innostaen ja ohjaten lapsia tarkoituksenmukaisella tavalla.” (Vantaan varhaiskasvatussuunnitelma 2012)

”Kasvattajuus tarkoittaa, että kasvattaa hedelmiä ja kasveja.”

Eskarilaisen kommentti

Varhaiskasvattajan on tärkeää tiedostaa oma roolinsa kasvattajana. Sen taustalla vaikuttavat sekä omat että työyhteisön arvot. Meillä aikuiset jakavat keskenään ajatuksia, suunnittelevat ja arvioivat toimintaa yhdessä. Tämän mahdollistavat muun muassa säännölliset pedagogiset keskustelut tiimeissä ja koko työyhteisössä. Pohdimme myös itsenäisesti tapaamme toimia arjen eri tilanteissa.

Meillä kasvattajina on merkittävä rooli lapsen oppimisprosessissa. Herättelemme lapsen uteliaisuutta ja kannustamme luovuuteen. Luomme turvallisen, viihtyisän ja toimivan oppimis- ja kasvu ympäristön yhdessä lasten kanssa. Päiväkodin avoin ilmapiiri ja kasvatushenkilöstön johdonmukaiset tavat toimia luovat lapsille turvallisen arjen. Kasvattaja asettaa lapselle turvalliset rajat kuuntelemalla ja olemalla aidosti läsnä vuorovaikutustilanteissa lapsen kanssa.

2.2.2 Lapsikäsitys

”Lasten osallisuuden vahvistaminen edellyttää kasvattajilta heittäytymistä lasten maailmaan. Lähtökohdana on, että lapset tulevat kuulluiksi päivittäin ja heitä kannustetaan ilmaisemaan omia näkemyksiään.” (Vantaan varhaiskasvatussuunnitelma 2012)

Kohtaamme lapset yksilöinä, ja huomioimme jokaisen yksilölliset tavat toimia ja oppia. Tavoitteena on luoda perusta lapsen hyvälle itsetunnon ja kasvulle. Kasvattajan tehtävänä on ymmärtää lapsen erilaisia tapoja oppia ja mahdollistaa ne arjessa.

”Mulle tulee siitä mieleen, että se menee päiväkotiin, ni pitää kädestä kiinni jos menee retkelle.”

Nea, 5v.

Päiväkodin tulee olla lapselle turvallinen ja virikkeellinen paikka, jossa lapsi saa olla lapsi ja hänellä on hyvä olla. Lapsella on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa päivän kulkuun esimerkiksi tekemällä itse valintoja annetuista vaihtoehdoista. Myös kasvattajalta vaaditaan herkkyyttä ja joustavuutta muuttaa tarvittaessa ennalta suunniteltua toimintaa lasten toiveiden mukaiseksi. Lapsi on luontaisesti aktiivinen, utelias ja tutkiva. Lystilässä annamme mahdollisuuksia lapsen tutkia erilaisia asioita ja ilmiöitä.

3 Lapsi toimijana ja oppijana

Liikkuminen on lapselle ominainen tapa tutustua ympäristöönsä ja itseensä. Lapsi nauttii liikkumisesta, ja se on tärkeää myös hänen hyvinvointinsa kannalta. Erilaiset oppimisympäristöt kannustavat lasta liikkumaan ja kehittävät hänen motorisia taitojaan. Tarjoamme lapsille mahdollisuuksia sekä ohjattuun että omaehtoiseen liikuntaan.

Tutkiminen on lapsen keino hahmottaa ympärillään olevaa maailmaa. Lapset ovat luonnostaan uteliaita; he kyselevät ja ihmettelevät ympärillään olevia asioita. Uuden oppiminen kiinnittyy lapsella jo olemassa olevaan tietoon ja hänen omakohtaisiin kokemuksiinsa. Uutta tietoa rakennetaan aina vanhan pohjalle. Vuorovaikutuksessa toisten lasten ja aikuisten kanssa innostus kasvaa ja tarttuu.

Taiteellinen kokeminen ja ilmaiseminen antavat lapselle mahdollisuuden toteuttaa itseään ja luovuuttaan päiväkodin arjessa. Se kehittää mielikuvitusta sekä tarjoaa elämyksiä. Päivittäisissä toiminnoissa lapsi saa kokemuksia musiikin, kuvataiteen, teatterin ja sanataiteen maailmasta. Itsensä ilmaiseminen eri tavoin auttaa lasta tunnistamaan ja käsittelemään erilaisia tunteita. Lapselle ominaiset toiminnan tavat otetaan huomioon toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa.

Leikki on lapselle ominaisin tapa toimia ja oppia. Se toimii punaisena lankana kaikessa lapsen toiminnassa koko lapsuuden ajan.

3.1 Leikki

”Platonin on sanottu selittäneen leikkiä tähän tapaan: Nuoret luontokappaleet eivät voi pitää ruumistaan ja ääntään hiljaa. Niiden pitää liikkua mielihyvystä, meluta, hyppiä, juosta, tanssia ja päästää kaikenlaisia ääniä.”

Lapsuus, erityinen elämänvaihe (Huizinga, 1984)

Leikin ensimmäiset kokemukset välittyvät lapselle aikuisen kautta. Mitä pienempi lapsi on kyseessä, sitä tärkeämpi on aikuisen rooli ja osallisuus leikin ohjauksessa. Leikkiessä lapsi saa myönteisiä kokemuksia ja onnistumisen tunteita. Lapset oppivat leikkiessään sopimaan, myötäilemään ja neuvottelemaan leikin kulusta.

Me Lystilässä tuemme ja ohjaamme lasten leikkiä sekä turvaamme riittävän leikkiajan ja -rauhan. On tärkeää, että lapsen omaehtoiselle ja pitkäkestoiselle leikille on varattu riittävästi aikaa. Lapsella tulee olla sukupuolestaan riippumatta mahdollisuus leikkiä erilaisia leikkejä ja hänellä on oikeus yksilöllisiin mielenkiinnon kohteisiin (Vantaan varhaiskasvatussuunnitelma). Aikuista tarvitaan joskus leikin alkuunpanijana tai ylläpitäjänä. Aikuinen toimii aina sovittelijana ja apuna ristiriitatilanteissa, kun lapsi sitä tarvitsee.

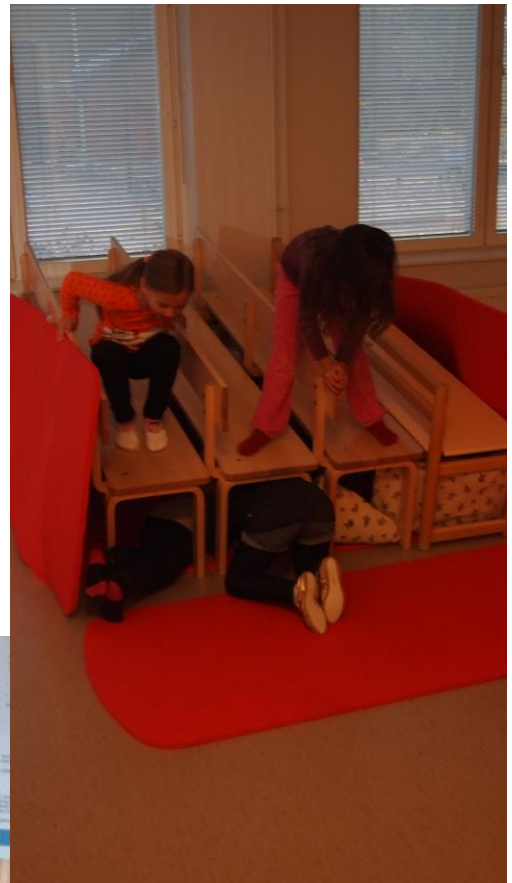
Lystilän päiväkodissa on paljon erilaisia leikkitiloja, jotka mahdollistavat monipuolisen, rauhallisen ja pitkäkestoisen leikin pienryhmissä. Jokaisen oman ryhmän tilojen lisäksi käytettävissä ovat muun muassa aula, jumppasali sekä hiekkaleikki- ja pehmopalikkahuone. Myös leveitä, pitkiä käytäviä on helppo hyödyntää esimerkiksi rakenteluleikkeihin. Lystilässä lapset saavat käyttää kaikkia edellämainittuja tiloja leikkeihinsä.

Lasten leikkiä seuraamalla ja havainnoimalla saamme tietoa lasten kehitys- ja oppimisvaiheista, ryhmän vuorovaikutussuhteista sekä kiinnostuksen kohteista. Tämä auttaa huomioimaan sekä koko ryhmän että yksittäisen lapsen tarpeet toiminnan suunnittelussa.

Leikki huomioidaan ryhmien viikko- ja kuukausisuunnitelmissa. Vapaalle leikille varataan aikaa päivittäin, viikkosuunnitelmassa on toisinaan myös kokonaisia leikkipäiviä. Oman lelun päivä on ryhmästä riippuen vähintään kerran viikossa. Osassa ryhmiä käytetään leikkitaulua leikkien valitsemisessa ja suunnittelussa. Se auttaa lasta hahmottamaan eri vaihtoehtoja ja sitoutumaan valitsemaansa leikkiin.

4 Työ lasten parissa

4.1 Kieli vuorovaikutuksen perustana

Kieli kuuluu luonnollisena osana lapsen elämään pienestä pitäen. Vuorovaikutus lasten kanssa voi olla sanallista ja sanatonta, johon on erityisen tärkeää kiinnittää huomiota. Kieli kehittyy kokemusten ja tapahtumien myötä vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Jo hyvin pieni lapsi kommunikoi eleillä, ilmeillä ja äänillä. Puhuminen ja vuorovaikutustaitojen kehitys on yhteydessä lapsen ystävyyssuhteisiin, emotionaaliseen ja sosiaaliseen kehitykseen sekä oppimisvalmiuksiin. Sadut, kertomukset, runot, riimit ja jutustelut arjen tilanteissa ovat tärkeitä lapsen kielellistä kehitystä tuettaessa. Myös kuvien käyttäminen tukee lapsen kielellistä kehitystä. Kuvien käyttö helpottaa myös lapsia, joilla on kielenkehityksen viivästyttä tai äidinkieli on muu kuin suomi.

Lystilässä pidämme tärkeänä, että aikuinen pysähtyy kuuntelemaan lasta, jotta tämä voi kertoa rauhassa asiansa loppuun asti. Puhutun kielen vasta kehittyessä olemme tärkeässä roolissa eleiden ja ilmeiden sanoittajina. Kiinnitämme huomiota äänenkäyttöön ja tapaan puhua muille. Rohkaisemme jokaista lasta osallistumaan keskusteluihin ja opettelemme myös kuuntelemaan muita. Ryhmien päivittäisillä kokoontumisilla pyrimme antamaan kaikille lapsille puheenvuoron. Esimerkiksi lelupäivänä lapset saavat esitellä oman lelunsa. Yhteiset ruokapöytäkeskustelut ovat antoisia, lapset voivat jutella heille tärkeistä ja ajankohtaisista asioista muiden lasten ja aikuisten kanssa.

4.2 Päivän kulku ja omatoimisuus

Päiväkotipäivää rytmittävät toistuvat arkirutiinit, jotka luovat lapselle turvallisuudentunnetta ja joiden avulla hän oppii hahmottamaan päivän kulkua. Esimerkiksi ruokaillessaan ja pukeutuessaan lapsi harjoittelee itselleen tärkeitä taitoja yhdessä aikuisen ja muiden lasten kanssa. Taitojen kasvaessa aikuisen rooli pienenee ja lapsen omatoimisuus lisääntyy. Tämä on merkittävää lapsen itsetunnon kehittymisen kannalta.

Tulevien tapahtumien ennakoitavuus luo lapselle tunteen päivän hallittavuudesta. Vakaa päivärytmi tuo lapselle turvallisuuden tunnetta ja auttaa hahmottamaan arjen tapahtumia. Aamu- ja päiväpiireillä käymme lasten kanssa yhdessä läpi päivän kulkua kuvien avulla. Kuvitettu arki on aina lapsen nähtävillä, ja siihen voidaan palata useita kertoja päivässä. Joustavasti vakaalla päivärytmillä luomme kiireettömän ja helposti omaksuttavan arjen. Ohjatun sekä keskittymistä vaativan toiminnan vastapainoksi suunnittelemme jokaiseen päivään aikaa myös riittävälle levolle sekä vapaammalle puuhalle.

”Lystilän ihmiset ovat täällä päiväkodissa suojelemassa lapsia.”

Mathias 2 v.

4.3 Oppimistoimintojen organisointi

Kaikki arjen tilanteet ovat lapselle oppimistilanteita. Siksi on tärkeää, että siirtymätilanteet ja ohjatut toiminnot tapahtuvat pienryhmissä tai porrastaen. Siirtymätilanteella tarkoitamme tapahtumasta toiseen siirtymistä, johon liittyy aina jokin tekeminen (esimerkiksi ruokailusta wc:n kautta lepohetkelle tai pukemistilanteesta ulkoiluun). Tämä mahdollistaa lapselle toimintarauhan, enemmän tilaa ja kiireettömän vuorovaikutuksen sekä lasten että aikuisten kanssa. Päivän aikana on kuitenkin tilanteita, joissa koko ryhmä on koolla yhdessä, kuten ruokailut. Esiopetusikäiset harjoittelevat toimimista myös isommassa ryhmässä tulevaa koulunaloitusta ajatellen.

Varhaiskasvatuksessa tutustutaan matemaattisiin, luonnontieteellisiin, historiallisyhteiskunnallisiin, esteettisiin, eettisiin ja uskonnollis-katsomuksellisiin sisältöihin (Varhaiskasvatuksen perusteet 2005/Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos). Tämä toteutuu Lystilässä luontevasti sekä ohjatussa toiminnassa että päivittäisissä askareissa. Meillä toimintaa toteutetaan pienryhmissä, ja se vaihtelee päivittäin sisältäen esimerkiksi leikkiä, jumppaa, musiikkia, kädentaitoja, pelejä ja lukuhetkiä.

Pienimmillä lapsilla leikki ja perushoitotilanteet ovat tärkeimpiä oppimistilanteita. Esimerkiksi pukeutumistilanteessa kahdenkeskinen vuorovaikutus aikuisen kanssa tukee muun muassa lapsen kielenkehitystä ja kehonhahmotusta. Samalla luodaan luottamuksellista suhdetta lapsen ja aikuisen välille.

Ohjattu toiminta on suunnitelmallista ja tavoitteellista, ja sen avulla pyritään antamaan lapselle valmiuksia ymmärtää ja hahmottaa ympäröivää maailmaa. Esimerkiksi matematiikkaan tutustumme muun muassa pelien ja rakentelun avulla. Tärkeimmät kansalliset ja kirkolliset juhlapäivät huomioimme joko päiväkodin yhteisinä tapahtumina tai osallistumalla seurakunnan järjestämiin tilaisuuksiin. Parhaiten lapsi oppii ja hyödyntää jo oppimaansa leikkiessään, minkä vuoksi teemme sille päivittäin runsaasti tilaa.

4.3.1 Pienryhmätoiminta

Pienryhmätoiminnassa lapset jaetaan joko kiinteisiin tai toiminnallisiin pienryhmiin, jotka toimivat eri tiloissa. Ryhmät voivat olla joko aikuisen määrittelemiä tai lasten itsensä muodostamia toiminnan sisällön mukaan. Pienryhmätoiminta mahdollistaa rauhallisen tilanteen, jossa lapsen ja aikuisen välinen sekä lasten keskinäinen vuorovaikutus on keskeisessä asemassa. Lapsi saa yksilöllistä huomiota, ja hänen on helpompi osallistua ryhmän toimintaan. Myös hiljaisemmat lapset uskaltavat paremmin ilmaista itseään.. Pienessä ryhmässä kasvattajan on hyvä havainnoida ja huomioida lasten eri tarpeita, mikä auttaa toiminnan suunnittelussa. Pienryhmätoiminnan tavoitteena on luoda kiireetön ilmapiiri ja sujuva arki, ja sitä käytetään siirtymä-, leikki- sekä opetus- ja kasvatustilanteissa.

4.3.2 Kasvun ja oppimisen tukeminen

Lapsen tukeminen varhaiskasvatuksessa jaotellaan kasvun ja oppimisen *yleiseksi, tehostetuksi ja erityiseksi tueksi*. Yleisellä tuella tarkoitetaan arjen pedagogiikkaa, lapsen tarpeisiin suunnitellun kasvu- ja oppimisympäristön luomista, sekä jokaisen lapsen yksilöllisten tarpeiden ja vahvuuksien huomioimista.

Kun meillä herää huoli lapsen kasvuun, kehitykseen tai oppimiseen liittyen, tiivistämme yhteistyötä perheen, konsultoivan erityislastentarhanopettajan sekä mahdollisten muiden asiantuntijoiden kanssa. Jos yleinen tuki on riittämätön, lapsi saa *tehostettua tukea*. Tällöin lapselle tarjotaan yleisen tuen lisäksi muita tukitoimia. Lystilässä vakinainen avustaja toimii hoito- ja kasvatushenkilöstön lisäksi niissä ryhmissä, joissa on tehostetun tuen piirissä olevia lapsia. *Erityistä tukea* tarjotaan muun muassa pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä oleville lapsille.

Kasvun ja oppimisen tuen lähtökohtana on lapsen tarvitseman tuen liittäminen lapsiryhmän toimintaan siten, että tukea tarvitsevan lapsen osallisuus mahdollistetaan. Oppimisympäristön toimivuutta arvioidaan ja sitä muunnellaan tarvittaessa lapsen kehitystä tukeväksi. Kasvattajina vahvistamme lasten keskinäistä tasavertaista vuorovaikutusta.

4.3.3 Tieto- ja viestintätekniikka lasten kanssa

Lystilän päiväkodissa on kolme lasten käyttöön tarkoitettua tietokonetta, jotka on kytketty opetusverkkoon. Tällä hetkellä opetusohjelmia hyödyntävät esiopetusikäiset. Lasten käytössä on muun muassa matemaattisia ja kielellisiä taitoja harjoittavia pelejä (Ekapeli) ja verkosta löytyvät opetukselliset ohjelmat. Tavoitteena on ensin tutustuttaa kaikki 3-6 -vuotiaat tieto- ja viestintätekniikan alkeisiin ja myöhemmin vakiinnuttaa se yhdeksi oppimistoimintona tukeväksi työkaluksi.

4.4 Ympäristökasvatus ja kestävä kehitys

Vantaalaisessa varhaiskasvatuksessa kestävä kehitys on yksi kaupungin arvoista. Kestävän kehityksen tavoitteena on turvata hyvät elinmahdollisuudet nykyisille ja tuleville sukupolville. Se sisältää kulttuurisen, sosiaalisen, ekologisen ja taloudellisen suuntauksen. Lystilän päiväkodin toiminnassa painotamme ekologista ja taloudellista ajattelua.

Lystilän piha luo hyvät mahdollisuudet leikkeihin ja lapsen luontaiseen uteliaisuuteen luontoa kohtaan. Pihan puusto, pensaat ja hiekkakenttä tarjoavat virikkeellisen ympäristön erikikäisille lapsille. Tutustumme luontoon ja tarkkailemme sitä eri vuodenaikoina. Teemme

retkiä mahdollisuuksien mukaan Tammiston luonnon-suojelumetsään, Haltialan tilalle, Backaksen puistoon ja pieniin lähimetsiin. Rakennettuun ympäristöön ja liikennesääntöihin tutustumme muun muassa kirjastokäynneillä ja retkillä lähiympäristöön. Retkeilyyn käytämme myös julkisia liikennevälineitä.

Toteutamme ympäristökasvatusta kierrättämällä ja käyttämällä ekologisia vaihtoehtoja lasten kanssa toimiessamme, esimerkiksi askarteluissa. Eskariryhmän energiavahdit tarkkailevat koko talon valojen käyttöä. Lasten kanssa opetamme päivittäistä jätteen lajittelua ja kierrätystä.

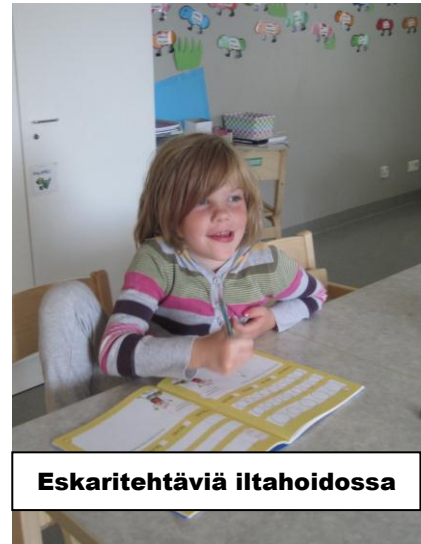
4.5 Varhaiskasvatuksen toimintamuodot

4.5.1 Esiopetuksen järjestäminen

”Varhaiskasvatuksen ja siihen sisältyvän esiopetuksen lähtökohtana on lapsuuden vaaliminen ja arvostaminen. Esiopetukseen osallistuva lapsi saa olla ensisijaisesti lapsi. Esiopetus on suunnitelmallista kasvatusta, joka liittyy kiinteästi sekä varhaiskasvatukseen että perusopetukseen.” (Vantaan esiopetussuunnitelma 2011)

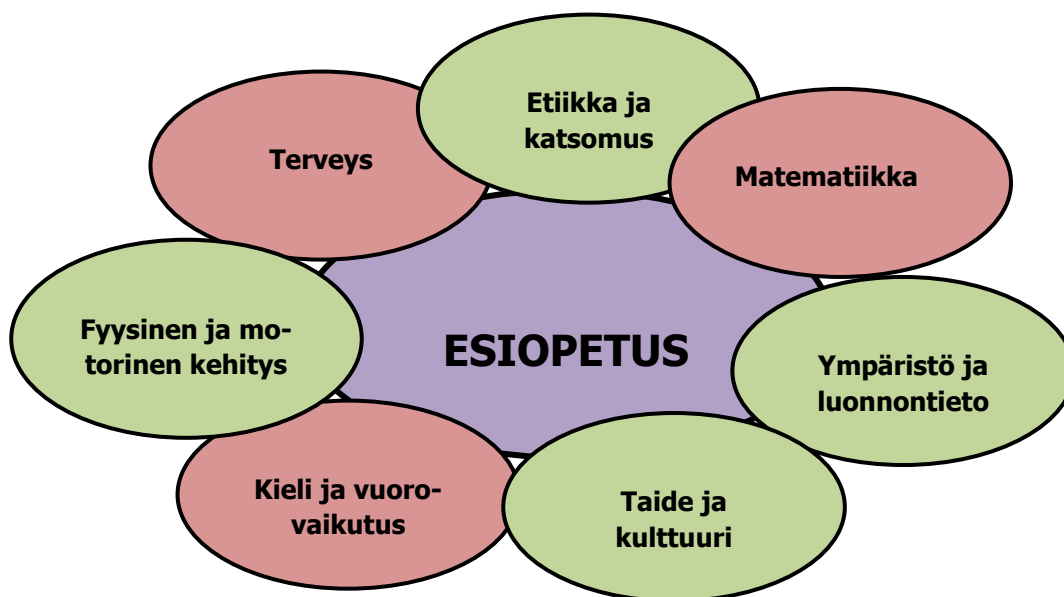
Esiopetus on osa varhaiskasvatusta ja toimii siltana varhaiskasvatuksesta kouluun. Se on valmistautumista yhteen merkittävistä muutoksista lapsen elämässä. Esiopetuksen tarkoituksena on edistää lasten kasvu-, kehitys- ja oppimisedellytyksiä. Se antaa lapsille hyvät valmiudet siirtyä alkuopetukseen.

Lystilän päiväkodin esiopetusryhmien rakenne vaihtelee vuosittain riippuen esiopetusikäisten lasten määrästä. Ryhmät voivat muodostua yksinomaan esiopetusikäisistä tai eri-ikäisistä lapsista. Iltahoitoa tarvitsevien lasten esiopetus järjestetään yksilöllisesti huomioiden lasten hoitoajat.

Eskaritehtäviä iltahoidossa

Esiopetus pohjautuu toiminnan eheyttämiseen yhdistelemällä eri sisältöalueita, jotka näkyvät alla olevassa kuvassa.

Lystilässä toteutamme esiopetusta pienryhmissä. Leikki, retket ja ulkoilu ovat kiinteä osa eskarilaisen päivää. Esiopetusvuonna kiinnitämme erityistä huomiota lapsen minäkuvan ja sosiaalisten taitojen vahvistamiseen esimerkiksi osallistamalla häntä toiminnan suunnittelussa. Välitämme lapsille oppimisen iloa sekä kannustamme oppimaan uusia asioita.

Lapsen esiopetussuunnitelma (Leops) tehdään yhteistyössä vanhempien kanssa. Suunnitelmassa kartoitetaan kunkin lapsen vahvuudet ja määritellään tavoitteet esiopetusvuodelle. Lapsen kanssa keskustellaan ja hän saa itse kertoa omia toiveitaan ja tavoitteitaan esiopetusvuodelle. Nämä otetaan huomioon suunnitelmaa laadittaessa.

Teemme yhteistyötä Veromäen ja Kartanonkosken lähikoulujen kanssa, käymme muun muassa vierailuilla puolin ja toisin. Tärkeä osa koulun kanssa tehtävää yhteistyötä on myös keväällä pidettävä EsKo -tiedonsiirtopalaveri, jossa vanhempien luvalla välitämme tietoa lapsesta hänen tulevaan kouluunsa.

Oppilashuollon tehtävänä on kiinnittää huomiota lapsen kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin esiopetusvuonna, tunnistaa kehityksen tai oppimisen mahdollisia esteitä sekä mahdollistaa lapselle tarvittava tuki esiopetusvuoden aikana. Tätä varten kokoontuu oppilashuoltoryhmä syksyisin ja keväisin. Ryhmään kuuluvat päiväkodin johtaja, esiopetuksesta vastaavat opettajat, kiertävä erityislastentarhanopettaja ja neuvolan terveydenhoitaja. Koulun puolelta kevään kokoukseen osallistuu rehtori ja luokanopettaja sekä tarvittaessa psykologi ja erityisopettaja.

4.5.1.1 Valmistava opetus 6-vuotiaille

Valmistavaa opetusta tarjotaan eri kieli- ja kulttuuritaustaisille lapsille, joiden suomen kielen taidot eivät riitä esiopetusryhmässä työskentelyyn. Kielitaidon arvioinnin suorittaa alueemme kieli- ja kulttuurikoordinaattori, joka valmistelee tarvittaessa esityksen lapsen siirtymisestä valmistavaan opetukseen. Sen tavoitteena on edistää lapsen suomen kielen taitoa, tasapainoista kehitystä sekä tarjota hänelle riittävät valmiudet toimia tulevassa perusopetuksen ryhmässään. Valmistavan opetuksen lapset osallistuvat päivittäin esiopetuksen toimintaan. Lisäksi heille tarjotaan suomen kielen kehittymistä sekä lapsen identiteettiä tukevaa toimintaa viisi tuntia viikossa. Tämä toteutuu pienryhmissä muun muassa pelien, leikkien ja kirjojen avulla.

4.5.2 Iltahoidon järjestäminen

Iltapäädys, eli Havumetsässä toimii kaksi ryhmää. Katajissa touhuilevat 1-2-vuotiaat ja Kuusissa 2,5-5-vuotiaat. Päivisin toimimme pääsääntöisesti omissa ryhmissä, mutta illalla kokoonnumme yhteen ja saamme usein ”keikkalaisia” talon muista ryhmistä mm. eskareista. Iltapäiväulkoilun jälkeen iltahoidossa olevat lapset siirtyvät sisälle päivälliselle klo 17. Sen jälkeen katselemme yhdessä Pikku Kakkosta, mikä on lapsille tuttu iltarutiini kotoakin. Sen päätyttyä lapset esittävät toiveensa leikkien ja puuhailujen suhteen, illalla meillä on ti-

lanteen mukaan mahdollista käyttää koko talon tiloja. Isompien lasten suosituin toive on salipuuhat temppuiluineen ja pikkuväki nauttii mopoilusta pitkillä ja leveillä käytävillä. Iltai-
sin voidaan myös ulkoilla lasten toiveesta. Koko talon yhteiset tapahtumat, joita vietetään päivällä, huomioidaan myös iltaryhmän toiminnassa.

Iltahoito yhdistää luontevasti monenikäiset ja eri ryhmien lapset leikkimään yhdessä, kun kokoonpano on eri kuin päivisin. Vuorovaikutus eri-ikäisten lasten välillä korostuu iltahoidossa ja etenkin koti-/hoivaleikit ovat suosittuja.

Iltaisin lapsia on vähemmän kuin päivisin, mikä mahdollistaa rauhalliset vuorovaikutustilanteet lasten ja aikuisten välillä. Näin saamme arvokasta tietoa lasten tavasta ajatella ja käsitellä ympäröivää maailmaa. Iltaisin lapset kertovat avoimesti itselleen tärkeistä asioista. Koska iltahoidon toiminnassa korostuu kodinomaisuus, lapsilla on aina mahdollisuus tuoda kotoa jokin lelu tai muu itselleen tärkeä tavara. Toisinaan väsymys ja koti-ikävä herkistävät lapsen, jolloin aikuisen läheisyys on erityisen tärkeää. Rauhallinen satuhetki, jutustelu tai syli tuovat lapselle turvaa.

Iltapalan jälkeen toiminta painottuu leppoisaan ja turvalliseen yhdessäoloon aikuisen tai toisten lasten kanssa. Kodinomaiset puuhut, kuten astianpesukoneen tyhjennys yhdessä aikuisen kanssa, kuuluvat iltahoidon rutiineihin ja ovat mieluisia lapsille. Ennen kotiin lähtöä huolehdimme yhdessä yleisestä siisteydestä. Päiväkoti sulkee ovensa viimeistään klo 22.

5 Yhteistyö perheiden kanssa

Hyvä kasvatuskumppanuus edellyttää työntekijöiden ja huoltajien molemminpuolista tietoa sitoutumista lapsen kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen. Päivähoidon työntekijöinä olemme vastuussa kasvatuskumppanuuden aloituksesta ja sen toteutumisesta. Päävastuu kasvatuksesta kuuluu kuitenkin perheille ja päivähoidon tehtävä on tukea lapsen kotikasvatusta. Perheiden ja päivähoidon välinen arvokeskustelu on tärkeää, jotta saavuttaisimme yhteisen näkemyksen kasvatuksessa. Tätä keskustelua käydään säännöllisesti päivittäisissä kohtaamisissa sekä VASU-keskustelujen yhteydessä. Tarpeen mukaan keskusteluihin voidaan kutsua mukaan konsultoiva erityislastentarhanopettaja, neuvolan terveydenhoitaja tai muita alan asiantuntijoita, kuten puhe-/toimintaterapeutti. Toimivan kasvatuskumppanuuden syntymiseksi osapuolten ei aina tarvitse olla samaa mieltä kaikesta, tärkeää on kuitenkin löytää yhteinen ymmärrys lapsesta.

Uudessa hoitopaikassa aloittaminen on koko perheelle suuri elämänmuutos, johon on hyvä valmistautua etukäteen rauhallisilla tutustumiskäynneillä. Mahdollistamme lapselle hyvän ja turvallisen päivähoidon aloituksen, kun lapsi saa tutustua uusiin ihmisiin ja paikkoihin yhdessä vanhempiensa kanssa. Tutustumisaikana käymme perheiden kanssa aloituskeskustelun, jonka aikana saamme huoltajilta tärkeää tietoa lapsesta ja heillä on mahdollisuus jutella mieltä askarruttavista asioista.

Syksyisin vanhempainilloissa perheitä tiedotetaan talon ja ryhmien yleisistä asioista. Vuorovaikutteinen jutustelu on luonteva tapa nostaa esiin perheiden odotuksia ja toiveita päivähoidon suhteen. Vanhempien antamalla palautteella on tärkeä merkitys toimintamme kehittämisessä.

Päivittäinen, toimiva tiedonkulku kodin ja päivähoitopaikan välillä on olennainen osa vanhempien kanssa tehtävää yhteistyötä. Jokaiseen päivään mahtuu paljon lapselle merkityksellisiä asioita, jotka aikuisten on hyvä välittää puolin ja toisin. Muutokset elämässä vaikuttavat lapseen. Osataksemme tukea lasta näissä tilanteissa on päiväkodin ja perheen avoin vuorovaikutus ensiarvoisen tärkeää.

Ryhmän sekä talon asioista ja tapahtumista tiedotamme perheitä suullisesti, ryhmän ilmoitustaululla ja/tai ulko-ovessa sekä sähköpostilla.

6 Työyhteisön rakenteet ja toiminnan arviointi

Lystilän henkilökunta koostuu eri koulutustaustaisista työntekijöistä. Valtakunnalliset varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2011) ja Vantaan varhaiskasvatussuunnitelma (2012) antavat suunnan yksikkömme omien toimintasuunnitelmien ja

-periaatteiden luomiselle. Koko kasvatushenkilökunta osallistuu vuosittain järjestettävään kehittämisspäivään ja työiltoihin, joissa luodaan Lystilän päiväkodille yhtenäistä toimintakulttuuria, arvioidaan ja suunnitellaan toimintaa. Viikkopalavereissa sovitaan koko taloa koskevista asioista sekä käsitellään kuntatasoisia varhaiskasvatuksen linjauksia. Yhteisissä pedagogisissa keskusteluissa paneudutaan syvemmin johonkin ajankohtaiseen aiheeseen, kuten lasten ja vanhempien osallisuuden lisääminen.

Ryhmien kasvattajat pitävät viikoittain oman tiimipalaverinsa, jossa käsitellään ryhmää ja koko taloa koskevia asioita, arvioidaan mennyttä ja suunnitellaan tulevaa. Tiimien sisällä laaditaan myös tiimisopimukset, joissa sitoudutaan yhteisiin toimintatapoihin ja tavoitteisiin. Lisäksi jokainen hoidosta ja kasvatuksesta vastuussa oleva työntekijä suunnittelee ja arvioi omaa toimintaansa kasvattajana.

Työntekijät käyvät vuosittain esimiehen kanssa keskustelun, jossa omaa toimintaa ja työtä arvioidaan.

7 Yhteistyöverkostot

7.1 Lasten kehitystä ja vanhemmuutta tukevat kumppanit

Teemme kiinteää yhteistyötä lähineuvoloiden kanssa. Huoltajien, päiväkodin ja lastenneuvolan välisellä yhteistyöllä edistetään lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista sekä tuetaan perheen hyvinvointia. Keskeisenä tavoitteena on mahdollisimman varhainen puuttuminen aina, kun lapsesta herää huoli. Neljävuotiaat lapset kuuluvat laajan hyvinvointitarkastuksen, niin sanotun HYVE-mallin, piiriin.

Neuvolan ohella yhteistyötä tehdään myös konsultoivan erityisopettajan, puheterapeutin, toimintaterapeutin ja tarvittaessa myös psykologin, perheneuvolan ja lastensuojelun kanssa. Muita Lystilän päiväkodin yhteistyökumppaneita ovat lähialueen koulut, kirjasto ja seurakunta sekä paikalliset urheiluseurat.

7.2 Hoivakoti ja lähipäiväkodit

Samassa kiinteistössä Lystilän päiväkodin kanssa toimii Lustikullan hoivakoti, jossa asuu vanhuksia. Tarjoamme heille tilaisuuksia osallistua päiväkotimme toimintaan. Hoivakodin asukkaat vierailevat päiväkodissa lauluhetkillä ja erilaisissa juhlissa, kuten itsenäisyyspäivä.

Varahoito Lystilän päiväkodin kehittämispäivinä on järjestetty lähipäiväkotien kanssa. Vastaavasti Lystilän päiväkoti toimii varahoitopaikkana alueen muille päiväkodeille. Kesäaika-
na, yleensä heinäkuussa, toimintaa supistetaan. Tällöin osa päiväkodeista on kiinni ja toiminta keskitetään muutamaa niin sanottuun päivystyspäiväkotiin

8 Loppusanat

Aloitimme Lystilän päiväkodin ensimmäisen varhaiskasvatussuunnitelman työstämisen noin vuosi sitten yksikkömme kehittämispäivässä. Siitä alkaen suunnitelmassa esiintyviä asiiasältöjä käsiteltiin säännöllisesti kokoontuneissa projektiryhmissä keskustellen, ja lopulta viime keväänä alkoi puhtaaksikirjoitus.

Varhaiskasvatussuunnitelman tekeminen on ollut meille ennen kaikkea prosessi. Sen keskiössä on ollut henkilökunnan välinen vuoropuhelu siitä, mitä pidämme työssämme tärkeänä, minkälaisena näemme lapsen sekä itsemme kasvattajina. Prosessin tuloksena koemme lasten osallisuuden ja yhteisöllisyyden päiväkodissamme lisääntyneen ja toivomme tämän välittyvän myös perheille.

Matkamme varhaiskasvatussuunnitelman parissa ei suinkaan pääty tähän, vaan se toimii pedagogisena ohjenuoranamme kasvatustyössä. Jatkossa arvioimme sen toteutumista ja päivitämme sisältöä vuosittain.

Vantaa

Vantaan kaupunki
Sivistystoimi
Lystilän varhaiskasvatuksen toimintayksikkö
Lustikullantie 3, 01510 Vantaa
09-83920052